

KINGDOM OF SWEDEN

KINGDOM OF DANEMARK

Baltic Sea

TEUTONIC DOMAIN

GREAT-DUCHY OF LITHUANIA

KINGDOM OF POLAND

RUSSIAN PRINCIPALITIES

Vassals of the Golden Horde

GOLDEN HORDE
ZŁOTA ORDA

TEUTONIC

Mazovia

KINGDOM OF BOHEMIA

Moravia

KRAKÓW

GALICIA

LIVONIA

LETGALIA

PRUSSIA

EASTERN PRUSSIA

WOLYNIA

REDUTIA

RUSSIA

BYELORUSSIA

SMOLENSK

NOVGOROD

TVER

MOSCOW

NOVGOROD

PSKOV

RZEV

TVER

MOSKVA

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

RIAZAN

POLSKA W POŁOWIE XIII w.

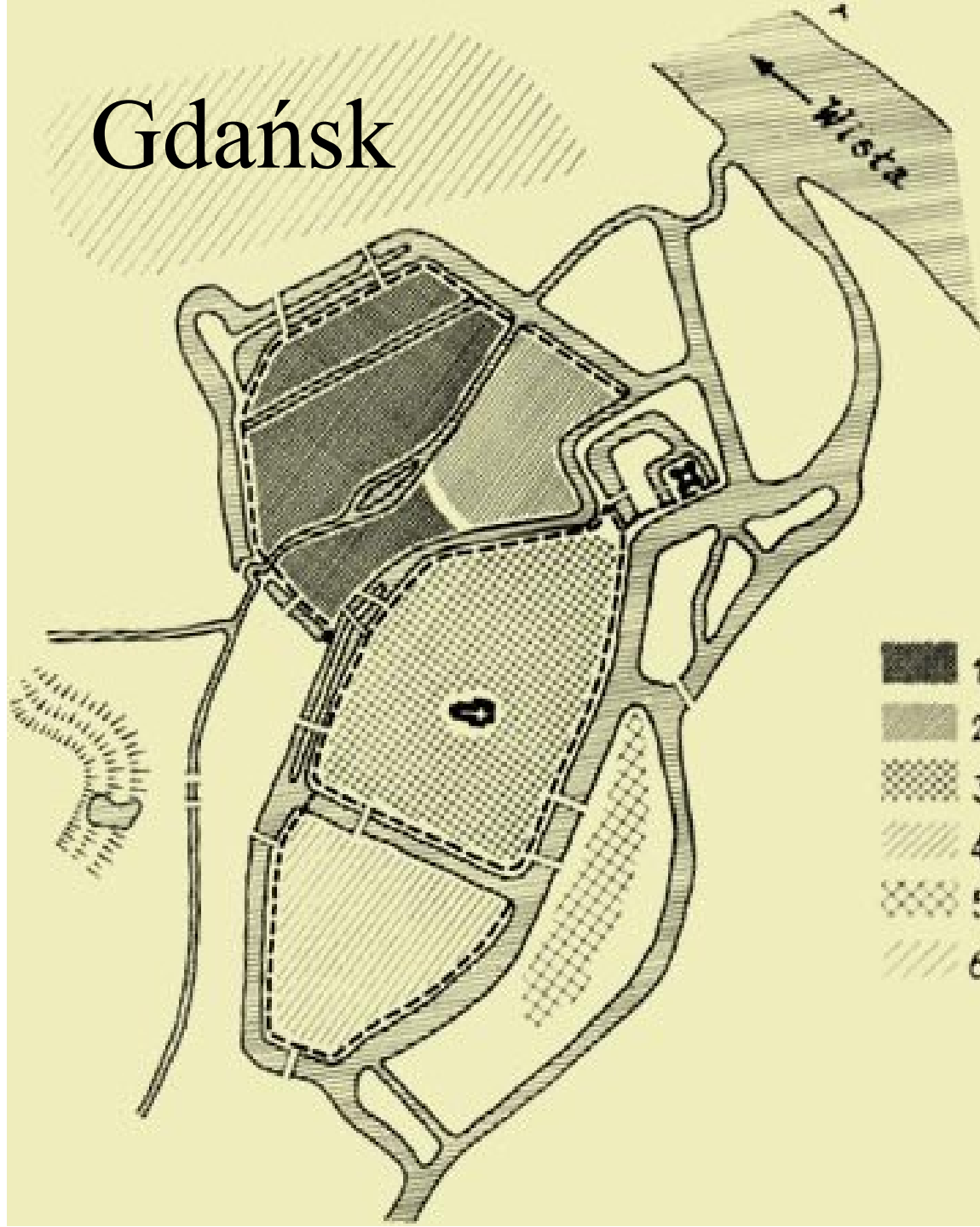
Ovládnutí Gdaňského Pomoří (I)

- Gdaňské Pomoří – příliv německého obyvatelstva, rozvoj měst (Gdaňsk, Tczew), rytíři a vesničani – slovanské (resp. kašubské) etnikum.
- 1282 – dohoda o nástupnictví mezi velkopol. knížetem Přemyslem II. Velkopolským (1257–1296) a knížetem gdaňsko-slavonským Mstivojem II. (1220–1294).
- Nároky na Pomoří vznesli: braniborská markrabata, rujánský kníže Wisław III., břeško-kujavský kníže Vladislav Lokýtek, český král Václav II.
- Po smrti Přem. II. Velkopolského ovládl Pomoří Vladislav Lokýtek. Svou vládu opíral o místní rytířský stav.
- 1300 – Václav II. vyhnal Vladislava Lokýtka a ovládl Malopolsko, Velkopolsko, Kujavsko a Pomoří.
- 1301 – pokus o ovládnutí Pomoří ze strany rujánského knížete Sambora (syn Wisława III.)
- Václav II. požádal řádového zemského mistra (Helwig z Goldbachu) o pomoc. Řád na krátko ovládl Gdaňsk. Byli vyhnáni místním rytířstvem (šlechtický rod Świeców). Václav II. daroval řádu území na středním Pomoří (okolí Gniewu).
- Świecowi – místní nobilita, podpora Václava II., z jeho pověření byl Petr Świec starostou na Pomoří až do r. 1306.
- Po r. 1306 – část Pomoří ovládl Vladislava Lokýtek. Západní území (země sławieńska a słupeńska) získala braniborská markrabata, s nimiž uzavřeli dohodu rod Świeců. Na straně Vladislava většina rytířstva a měst. Léto 1308 – braniborský útok na Pomoří (severní část).

Ovládnutí Gdaňského Pomoří (II)

- polovina srpna 1308 – vojsko braniborských markrabat Otty IV. „Se Šípem“ a Valdemara.
- Ovládnutí města Gdaňsk (němečtí měšťané) a obléhání knížecího hradu (polská posádka – starosta Bogusz). Poselstvo pol. posádky k Vladislavovi Lokýtkovi o pomoc. Souhlas Lokýtky, aby vojenskou pomoc poskytl řád.
- Řádové vojsko pod vedením chelmiňského komtura Guntera ze Schwarzburga (září-říjen r. 1308). Vojsko zemského mistra Jindřicha z Plötzkau. Ukončení obléhání knížecího hradu, konflikt s polskou posádkou hradu.
- 13. listopadu 1308 – „gdaňský masakr“, zničení města a krátkodobé snížení jeho významu (ve prospěch Elblągu).
- Protest proti postupu řádu – kujavský kníže Kazimír (místodržitel Vladislava Lokýtky) na hradu Tczew. Hrad obsadilo řádové vojsko.
- Do konce r. 1308 ovládl řád severní a střední Pomoří.
- Duben 1309 – Grabie na Kujavsku – jednali Gunter ze Schwarzburga, Jindřich z Pötzkau a Vladislav Lokýtek. Řád požadoval odškodnění za vojenskou pomoc. Polská strana odmítla zaplatit příliš velkou částku.
- července 1309 – ovládnutí hradu Świecie řádovým vojskem (jižní Pomoří).
- 13. září 1309 – braniborský markrabí Valdemar přenesl na řád své právní nároky k Pomoří za 10.000 brani. hřiven.
- 27. července 1310 – potvrzení této dohody – velmistr Siegfried z Feuchtwangen a římský král Jindřich VII.

Gdańsk

POLSKA ZA WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA

- państwo Władysława Łokietka 1305
 - granica Polski 1320
 - ziemie zjednoczone przez Władysława Łokietka do 1329
 - ziemie zajęte przez Zakon Krzyżacki 1308–1332
 - ziemie zholdowane przez Jana Luksemburskiego
 - ziemie zajęte przez Brandenburgię
 - niezależne księstwa Piastów
 - księstwo biskupie
 - granice innych państw
 - granice dzielnic i księstw
 - granice ziem
 - Kraków** stolice państw
 - Gdańsk** stolice dzielnic oraz ważniejszych księstw i ziem
- 0 100 km

Na cestě ke kališskému míru (I)

- 1317 – hnězdenský abp v Avignonu – žaloba na řád.
- 1320 – papež Jan XXII. jmenoval hnězdenského abp (Janisław), poznaňského bp (Domarat) a opata mogiliňského (Mikuláš) jako soudce ve sporu.
- 10. února 1321 – výrok soudců – navrácení Pomoří a zaplacení 30 tis. polských hřiven. Papež jej nepotvrdil.
- Spojenectví Polska s Litvou (manželství Kazimíra s Aldonou, dcerou Gedimina) a Uhry (1320 – Karel Robert se oženil s Elžbetou, dcerou Lokýtky).
- Spojenectví řádu se zapadopomořským knížetem Warcisławem IV. a mazovskými knížaty.
- únor 1326 – příměří mezi Lokýtkem a řádem.
- Vlad. Lokýtek – útok na Braniborsko a na plockého knížete (červenec 1327).
- 1329 – výprava Jana Lucemburského na Žmud', útok Lokýtky na Chełmińsko.
- Jan Lucem. jako český a polský král potvrzuje řádu vlastnictví Pomoří. Lenní hold mazovských knížat vůči českému králi.
- Konec r. 1330 – neúčinný pokus dobytí Dobřínska a útok na Chełmińsko.
- 27. září 1331 – bitva u Radziejowa a Płowců (pod Płowcami).
- jaro 1332 – řád dobyl Břest Kujavský, Innowrocław a Kruszwicu. Srpen 1332 – roční příměří, během něhož zemřel Vladislav Lokýtek.
- Kazimír III. Veliký – rozhodnutí o arbitráži.
- 1335 – uherský a český král rozhodčími soudci: Dobřínsko a Kujavsko zpátky k Polsku, Pomoří mělo řádu zůstat.

Na cestě ke kališskému míru (II)

- 1337, Innowrocław – podmínky příštího míru. Polský král Kazimír se zdráhal přijmout mírovou smlouvu.
- 1335 – žaloba krále a hnězd. abp u papeže na řád.
- 1339 – soudní proces ve Varšavě. Řád odmítl uznat kompetence soudců. Svědecké výpovědi (126 osob). Polská strana žádala nejen Pomoří, ale i Chełmińsko.
- 15. září 1339 – výrok soudců, od kterého se řád odvolal k papeži.
- polovina 1341 – návrh Benedikta XII. – řád měl vrátit jen ta území, která dobyl během války s Lokýtkem. Otázka příslušností Pomoří měla být řešena později.
- jaro 1341 – jednání v Toruni: poselstvo Lucemburků, Karel Robert, Kazimír Vel. a velmistr Dietrich z Altenburku. Jednání byla přerušena. Zemřel Karel Robert a papež Benedikt XII. (1342). Nový pap. Klement VI. pokračoval v politice svého předchůdce. Polská šlechta své zájmy směřovala na Východ (Červená Rus).
- Mediátor jednání – hnězdenský abp Jaroslav Bogoria ze Skotnik.
- 1343 – věčný mír přijatý v Kališi. Podmínky míru z r. 1337: polský král potvrdil darování Chełmińska a Michałowska a vzdal se nároku na Pomoří. Řád vrátil Polsku Kujavsko a Dobříňsko. Král Kazimír se zaručil, že ani Anjouovci nebudou vznášet žádné nároky. Ručitelé míru: uherský král, mazovská knížata, malopolští a velkopolští úředníci. Biskupové a opati polských klášterů se vzdali odškodnění. Trvalý mír – až do r. 1409–1411.